

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta are de 2 ori: Mercuria și Duminec'a, Fôia, cându concedu ajutoriale. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 8 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 8 galbini mon. sunătorie.

Brasiovu 10 Ianuaru 1869.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tac'sa timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA Transilvania.

† Veronic'a Olténu nascuta nobila de Siandoru in numele ei; a orfanei Elen'a, a sórei An'a Olténu; a unchiului Ioane P. Maior'u și Nicolae Siandoru de Vistea; a comnatiloru Ladisl. B. Popp, Elen'a Popp nasc. Olténu; Gregoriu Filipu, Mari'a Filipu; An'a de Siandoru; Constantiu Olténu cu socia Adelin'a; a fratiloru Basiliu și Georgie Siandoru de Vistea; a sórei Mari'a Eli; — precum și in numele celorualti consangeni face prin acést'a cunoscutu, cumca multu inbitulu socia, resp. tata, fiu, frate, cumnatu și nepotu

Ioane Olténu,

negotiatoriu, — in urm'a unei bóle de plamanu a adormitu in Domnulu la 2 Ianuaru 1869 demanét'a la 3 óre, — in etate numai de 27 ani, dupa o casatória fericita abia de trei ani.

Remasitiile pamentesci se voru asiedia la repausulu eternu in 5 Ianuaru 1869 la 8 óre demanét'a in cimiteriulu bisericeii gr. cat. din S. Réginn, in mommentariulu familiei. — Fia'i tierin'a usióra! —

Sistarea procesului pentru pronunțiamentu.

Inca nu primiramu la mana nici oca mai pucina avisare, despre absolvirea de pat'a criminalitatii și sistarea procesului, nici din partea tribunalului criminalu din tergulu Muresiului, nici din partea tabulei regia nici unu respunsu macaru la recursu, cumca suntemu obsolvati ori condamnatu, ori ca cercetarile ulterioare suntu redicate și sistate prin pré inalt'a ordinatiune a Maiestatei Sale imperatului și regelui, s'eu ca s'au facutu pasii la rehabilitare. Nemica! Redactorulu se afla inca totu suspendatu dela oficiu și dela salariu, cá directoru gimnasialu, ma, ce e mai multu, ca nici din dreptulu de alimentatiune competentu dupa inaltele decrete emanate pentru casuri de acestea, chiaru și candu e trasu vreunu ampoiata la tribunale pentru crime ordinarie, — pana adi nu i s'a facutu nici una parte. — Inca numai din diurnale amu auditu despre actulu acestu imperatescu regescu de pré inalta parintésca dreptate, ca sistarea e midilocita dupa pré inalt'a convingere, ca poporulu romanu de suptu inaltulu soeptru alu Maiestatei Sale, aparandu'si prin organulu barbatiloru sei pusetiunea de dreptulu sancționatu, castigatu dupa atatea și atatea sacrificia facute pentru patria, tronul și dinastia, nu e tradatoriu de patria, nu e conspiratoriu cu nime din afara in contra statului și in contra integritatei monarchiei; ci e virginiu in virtutile apararei dreptelor sale pretensiuni leali de sive constitutiunal, dar' si nationalu; pentruca, viu e domnulu! n'a facutu alt'a, decatu si a implinitu una dintre cele mai imperioase si mai sacre obligatiuni facia cu viet'a sa nationala, aceea ad. de asi deschira liberu dorintiele si pretensiunile sale de dreptu facia cu regimulu si legislatiunea, dupa cum le asternuse si Maiestatei Sale in petitiunea din 1866 si in alte 14 petitiuni mai recente, asternute de ourundu Maiestatei Sale; si a aparatu cu leale franchetia si soliditate prin barbatii sei egal'a indreptare nationala competentu si limb'a, limb'a, organulu care dupa dreptulu divin si celu in adeveru umanu nu i se potea ingusta fara incercatu indreptatu in contravietii lui nationala politice; si au aparatu acést'a indreptare a sa, tienendu tare de cuvintele re-

scriptelor imperatesei privitorie la trecutu si la nou'a constituire a statului, cu scopu, pentru cá in cadrulu acesteia se si afle si poporulu romanu asiediatu dreptulu lui politicu nationalu, dreptulu de limba, si dreptulu egal alu confesiuniloru ei, si acést'a atunci, candu legea uniunei detaiata nu se aflá n'ici in proiectu, necum sancționata, atunci, candu Transilvani'a de si suptu acelasi in. regimu, se aflá pe basea sanctiunei pragmatice si a diplomei leopoldine, drepturile fundamentale de statu ale Transilvaniei, in fapta inca autonóma, cu guberniu in frunte, sub stare diversa de ceea a Ungariei, sub legi diverse si numai in principiu unita. — Oótre barbatiloru romani, cari au datu lumei se védia, ca romanulu se sci lupta pentru viet'a nationala, dar' in lupta e legatu de aderentia catra tronul, de patria si statu cu o iubire extraordinaria, care au dovedit'o si o voru dovedi ruginandu pe acei calumniatori, cari in totu pasulu nationalu romanu afla naluciri de conspiratiuni si de tradare!

Asia, ei vrura a documenta acést'a, informandu opiniunea publica prin diurnale despre pretensiunile si interesele natiunei lor, pentru cá influint'a acestei informatiuni se póta exercita unu indemnu, una convictiune inaintea locuriloru deciderie, ca romanii cá concivi cu drepte pretensiuni nu suntu de ignoratu. — Acést'a fapta intrunu statu constitutiunale bazatu pe egale indreptare ar' fi fostu meritatu oca mai cuvenita stima si apretuire, dupa franco'a si lealea intentiune in favórea concordiei, cu care s'a facutu, dar' nici odatu esplóatate spre a face din ea orim'a de tradare si de conturbarea pacii publice, dupa ce confus'a stare politica, in care se aflá Transilvani'a pana in 7 Decembre, candu se publicá legea uniunei sancționata, nu potea indreptati pe nime a timbra nesce dechiarari de opiniunii si de dorintie nationali sprijinite, si aparate cu cuvintele inaltelor rescripte, si cu prea inalt'a sancționare, pe dreptu dicu, nime nu le potea timbra cu timbrulu conturbarei pacii publice, ceea ce dupa eclatulu de libertate constitutiunale alu maghiariloru, bucinatu in tóta Europ'a prin misiuni si prin organe publice, nime nu ar' fi preconțatatu, cá in fapta se se de dovada cá acést'a tocmu din contra! — Asta de si tardiu, vedemu totusi, ca atatu regimulu catu si diet'a din Pest'a a aflatu nejustificavera, ca s'au invoitu la casarea procesului, oredemu, ca dupa convingerile trase, ca continuanduse, ar' lasa duva sine compromiterea libertatii constitutiunale. —

Cum s'a luat'u iniciativ'a la acést'a sistare nu cetiramu in noi o fôia maghiara, cari abia inregistrara acést'a scire; citim'u inse in alte foi, ca Mai. Sa imperatulu primi intr'o audientia in 12 Novembre 14 petitiuni dela romanii din Transilvani'a, in cari se faoura descoperirile umilite pentru informarea mai deaprópe a regelui despre conduit'a romaniloru si anumitu a pronunțiamentistiloru si despre adeverulu facticu alu starei lucrului cu totu procesulu. S'au mai sementatu informatiuni drepte si prin diurnalele Vienei si prin barbatii de influintia, si adeverulu descoperitu in golatatea sa a triumfatu, ca Mai. Sa a binevoitu a luá iniciativ'a la redicarea si sistarea procesului, dupa cum citim'u in diurnalele Vienei.

Eca, ca nu ne amu insielatu in credint'a nóstra, ca in anim'a Maiestatei Sale a remasu o camera de parinte dreptu rezervata si descopeririloru celoru fidele ale romaniloru, prea inaltu care, nemaltiuminduse cu informatiunile unilaterali, se indurá a se convinge mai anteiu de adeverulu lucrului, pentruca asia se puna in cumpan'a dreptatii pré inalt'a pondere a convingeriloru imperatesei regesoii prin in. seu regimu. Din'a de 16 Decembre a fostu der' pentru natiunea romana a di mai scrius, dicu

natiunea romana din Austro-Ungari'a, pentruca barbatii incaminati in procesulu acesta au datu expresiune numai dorintiloru natiunei; chiaru si „Tel. Rom.“ inca a reprodusu si consimtitu cu pronunțiamentulu, pentruca se aflá si in anim'a lui. — Acum asteptamu dela in. regimu dupa 16 Decembre una mai meritata tractare cu ro manii, care va fi o garantia pentru concordia. —

„Der Osten“, diurnalulu bine informatu, vorbindu despre actulu acestu imperatescu regeson ne descopere, ca Maiestatea Sa a binevoitu a lua iniciativ'a la sistarea acestui procesu; si pré inalt'a convingere despre starea lucrului ne intaresce in credintia, ca in lupt'a nóstra constitutiunala pentru dreptu si dreptate — si candu ni s'ar rumpe tóte aciele sperarei — refugiulu la treptele tronului monarchului totu nu ne va fi inchisu. Suferintiele ne au intaritu si otielitu, inca in neclatit'a nóstra aderentia. Susnumitul diurnalu vorbesce cam asia:

„Romanii au suferitu deajunsu. Preste cele mai pretioase acuisitiuni ale loru eluptate cu sacrificia preste sacrificia se trase ferulu aratului nimicirei si in brazdele lui se asiedia sementi'a domnirii unilaterale a maghiarismului, care celu pucinu in Transilvani'a pana acum nici umbr'a de vreo indreptare nu o posedea. Cei mai eminenti barbatii din sinulu loru furu respinsi, persecutati, invaluiti in procese, respinsi din oficiale statului; si candu poporulu se impulpá asi arata dorintiele sale in pronunțiamentu, care atrase atentiunea întregi Europe si circula prin tóte diurnalele lumei civilizate: atunci — . . .

Se facura tóte pregatirile spre a nadusi plansorile poporului romanu, pre candu pré inalt'a scrisóre de mana a Maiestatei Sale le trase o danga preste sootéla, smulgundule din mani arm'a cea stricatiósa. — Déca si ar' precepe maghiarii interesulu seu, ar' trebui se se bucare de cassarea acestui procesu, ca-ci in adeveru poporulu romanu s'ar fi amaritu pana in intimele camere ale animei, candu si ar' fi veditu pe cei mai buni patrioti, ca se tereia in temnitia, cá se suferu pentru simtiemintele loru nationala, pentru patriotismulu loru si pentru aderint'a loru catra tronul si imperiu!

„Unu poporu, cu catu se apasa mai tare, cu atata se arboresece mai puternicu; cu catu e apasarea mai mare, cu atatu e mai puternica opozitiunea. Numai natiunile acele, cari se afla in stadiulu prunciei, candu nu se simtiesce jugulu, in care suntu injugati, se pota pe timpu duratoriu arunca la pamentu. Acolo inse, unde consciint'a nationala e desteptata, unde vointi'a cea tare si resolutiunea cea barbatésca se afla in vigóre, unde se aflá patrioti numerosi, cari si tienu de cea mai sauta oblegaminte a-si destepta si a si cultiva poporulu spre alu scóte din abisulu sclaviei: — acolo inde siertu se incórdá cineva a triumfa, acolo nici cu midilóce perfide de coruptiune, nici prin fortia directa nu se mai póte ajunge scopulu, pentru ca se afla barbatii, cari vighiaza preste drepturile cele neprescriptibile ale natiunei, cari si redicu vocea monitandu si consultandu, caroru nu se póte impune tacerea, pana candu le mai pastréza Ddieu graiulu. —

„Romanii au totu dreptulu a considera si starea procedurii penale pentru pronunțiamentulu din Blasiu cá pe unu triumfu alu cauzei loru, cá unu triumfu alu purtarei loru celei curagióse dar', care totu deodata fú si leala si legala sol.

„Maiestatea Sa imperatulu cu pré gratiós'a sa bunavointia, cu bunatatea animei sale, care cuprinda pe tóte popórele sale cu aceeași bunavointia si blandetia, a luat'u iniciativ'a la sistarea acestei iducisitiuni si cu acesta a creatu de nou

2. se fece cetera statutelor;

3. se alege comisiune in persoanele dd. Geogiu Crisianu, T. V. Bourza si Dumitru Pertia ca impreuna cu casierul provisoriu T. M. Bucsia se conscrie membrele ce se voru insina si se oulega taxa, cari apoi se reporteze adunarei.

Siedinti'a pre 1/2 ora se suspende, comisiunea se departa in alta odaia.

4. Dupa 1/2 ora continuanduse siedinti'a, la ordinea dilei se pune alegerea presiedintei ad hoc, dn'a Rachil'a Tile n. Pore, propune, ca pentru crutiarea timpului dlu Ioane Popescu ca disinteresatu se propuna, adunarea primesce.

— Dlu Popescu multumindu pentru incredere, propune pre dn'a Mari'a Marianu senior alias Botoro'a, adunarea primesce cu intreitu „se traiasca“ si si ocupa scaunulu de presidiu.

5. Din comisiune ca mai susu dlu Popescu propune si pre membrele ordinare 12 si suplente 6 ale comitetului Reuniunii filiali si astfel se proclamara dd. An'a Chendi senior, Rachil'a Tile n. Pore, Mari'a Mold. Bucsia, Mari'a Bozosianu, Revec'a Candidu Otiu, Mari'a Marianu senior, An'a Aronu junior, Mari'a Marianu junior, Mari'a Crisianu junior, An'a Bourza n. Harhoiu, An'a Savu, An'a Marculetio; era de suplente: Mari'a Ratiu n. Moldovanu, Sofi'a Filimonu, Mari'a Crisianu senior, Amali'a Heleria, n. Popu, Mari'a Popa si Veronic'a Aronu.

6. Se procese la alegerea oficialilor, si se alege de presiedinte d. An'a Chendi senior, v. presied. Rachil'a Tile n. Pore, casarésa Mari'a Mold. Bucsia si secretarésa Mari'a Crisianu jun.

7. Casierulu interimale T. M. Bucsia ceterese ratiuciniulu, referindu, ca cu ocaziunea maialului s'a incasatu 35 fl. v. a. si acelia pana astadi au fructificatu 3 fl. 50 cr., era dela membrele insinate si insorise pana acum 181 fl. 50 cr., adica in sum'a de **220 fl. v. a.**, care suma unanimu decide adunarea a se tramite Reuniunii matre in Brasiovu la incheierea anului, adica in Novembre annu venitoriu 1869 din punctu de vedere, ca pana atunci acestia voru mai fructifica si adauge cu taxele membrilor ce se voru mai inscrie.

8. Presiedint'a propuse a se alege in sensulu statuteloru si unu consiliu de 4 (patru) barbati de *incredere*, ce se proclama cu unanimitate in persoanele dd. Ioane Popescu, Dionisiu Chendi, Ioane Tile si Teodoru Crisianu. La propunerea presiedintei se statorez siedinti'a comitetului Reuniunii filiali pre 1 Dec. a. o.

In fine presiedint'a multumesc adunarei pentru ordinea buna, observata in decursulu pertractarilor si dorindu, ca la a 2-a adunare generale se se pota revede in numeru si mai mare, potfi a se ceti consemnatiunea membrilor din cari s'a vedintu, ca suntu 8 membre fundatorice si ordinare 74, cu tote 82 membre. In urma se verifica si subscrie protocolulu in Mediasiu 19 Nov. 1868.

Nu sciu deca comitetulu permanentu alu Reuniunii filiali de aici a comunicatu aceste cu Reuniunea matre pana acum, ce de n'a facutu va face in scurtu, de unde se va sci, ca dela tinerea siedintei in 19 Nov. a. c. numerulu membrilor s'a inmultitu cu 26 si outote suntu 108. De Ddiu se prospereza, si se se infintieza atari si alte Reuniuni nationale in tote anghiu-rile patriei, ca-ce ajutarea imprumutata, lumina rea si scol'a suntu mantuinti'a Romanului.

Unu amicu alu Reuniuniloru.

Numerulu romaniloru

in Transilvani'a si in Ungari'a dupa datele statistice ale lui Alecsiu Fényes.

Numerulu romaniloru din Transilvani'a, si din Ungari'a e mai mare, decatu cum se pune acela, in opulu edatu sub acestu titulu: Nationalitatile remnului Ungariei, si numerulu acestora dupa comitate si cerouri; de Alecsiu Fényes. Pest'a 1867. („Magyar birodalom nemzetiségei, és ezek száma vármegyék, és járások szerint; Fényes Elek m. akad. r. tagtól.“)

In acestu opu in Ungari'a si in Transilvani'a la pagin'a 19 se punu urmatóriele jurisdic-tiuni cu majoritate romana:

- Comitatulu Temesiului cu 314.163.
- Comitatulu Aradului cu 254.314.
- Comitatulu Carasiului cu 226.796.
- Comitatulu Albei de diosu cu 203.400.
- Comitatulu Huniádórei cu 172.839
- Comitatulu Cosiocnei cu 166.151
- Comitatulu Turdeii cu 135.227.

h) Comitatulu Solnocului din laintru cu 119.208.

- Comitatulu Dabacei cu 98.569.
- Scaunulu Sibiiului cu 88.151.
- Districtulu Fagarasiului cu 82.025.
- Comitatulu Cetatei de balta cu 79.621.
- Comitatulu Zarandului cu 47.413.
- Districtulu Nasedului cu 42.099.
- Districtulu Cetatei de Pétra cu 40.314.
- Scaunulu Orastiei cu 20.961.
- Scaunulu Sebesiului cu 17.593.
- Scaunulu Merceurei cu 15.074.
- Scaunulu Nocriului cu 11.457.

Orasie cu majoritate romana la pagin'a 22 se punu aceste:

- Lugosiulu cu 8373.
- Resinariulu cu 6012.
- Sebesiulu cu 5083.
- Zlatn'a cu 5451.
- Visocn'a cu 3926.
- Abrudulu cu 3798.
- Radn'a cu 2399.
- Nasedulu cu 1532.
- Orlatulu cu 1649.
- Hatiegulu cu 1522.

La pagin'a 32—51 numerulu romaniloru in Ungari'a se pune precum urmeza:

- in comitatulu Aradului la 171.607.
- in comitatulu Bechesiului la 13.378.
- in comitatulu Bihorului 203.035.
- in comitatulu Cenadului la 9950.
- in comitatulu Chioarnului la 35.186.
- in comitatulu Crasnei la 22.007.
- in comitatulu Maramuresiului la 53.329.
- in comitatulu Carasiului la 180.017.
- in comitatulu Satmariului la 65.008.
- in comitatulu Solnocului de midilocu la 55.452.

- in comitatulu Temesiului la 156.346.
- in comitatulu Torontalului la 35.697.
- in comitatulu Ugociei la 5757.
- in comitatulu Zarandului la 44.925.

Asia preste totu se punu in Ungari'a: 1.051.076.

In confienele militare numerulu romaniloru la pagin'a 70—71 se pune:

- in regimentulu banaticu romanu la 72.166.
- in regimentulu banaticu serbescu la 31.130.
- in *Bezeric'a* alba la 1119, si asia in confi-niele militare unguresci preste totu se punu: 104.415.

Numerulu romaniloru la pag. 62, in Ardélu se pune in armatoriulu modu:

a) in comitatulu Solnocului din laintru 93.052.

- in comitat. Dabacei la 76.140.
- in comitat. Turdeii la 91.416.
- in comitat. Cosiocnei la 106.751.
- in comitat. Albei de diosu la 173.314.
- in comitat. Huniádórei la 163.031.
- in comitat. Cetatei de balta la 49.900.
- in comitat. Albei superioare la 23.579.
- in districtulu Fagarasiului la 77.482.

In Transilvani'a preste totu dara in comitate se punu 853.665.

In scaunele sasesci la pag. 66 numerulu romaniloru se pune:

- in scaunulu Orastiei 17.236.
- in scaunulu Sibiiului la 58.932.
- in scaunulu Sebesiului la 13.723.
- in scaunulu Merceurei la 11.612.
- in scaunulu Mediasului la 15.070.
- in scaunulu Cincului mare la 10.373.
- in scaunulu Nocriului la 7.653.
- in scaunulu Sigiádórei la 8432.
- in scaun. Rapei (Cohalmului) la 8987.
- in districtulu Batriciei la 3180.
- in districtulu Nasedului la 41.221.
- in district. Brasiovalui 36.000, preste totu in pamentulu sasescu in Transilvani'a numerulu romaniloru se punu la 232.419.

In pamentulu secuiescu in scaunulu Arie-siului numerulu romaniloru la pag. 70, se pune la 5688 de romani si preste totu in tota Transilvani'a se pune numerulu romaniloru la 1,091.772 de romani (pag. 70).

Era in generalu in remnulu Ungariei, in Transilvani'a, in confienele militare unguresci banatice, si in Ungari'a se punu 2.247.263 (pag. 71).

Acum, deca dupa preniterea acestoru date statistice referitórie la numerositatea romaniloru din Ungari'a si Transilvani'a vomu lua in consideratiune urmatóriele observari:

a) ca in opulu lui Alecsiu Fényes edatu in 1867 despre nationalitatil remnului Ungariei numai numerulu romaniloru din scaunulu Arie-

siului (din pamentulu secuiescu numitu) s'au insemnata, era ceialalti romani in numeru insemnata aflatori in celelalte scaune secuiesci (precum in scaunulu Mureiului, Odorheiului s. a.) sau nici decatu nu s'a luatu in consideratiune sau s'au pusu in numerulu maghiariloru;

b) ca in opulu memoratu o suma insemnata de romani din Ungari'a si din Transilvani'a Alecsiu Fényes o cuprinde in numerulu greciloru si ointiariloru, cari nu suntu greci, oi romani precum insusi Alecsiu Fényes in statistica imperiului austriacu edata la 1864 reconose la pagin'a 43.

c) ca numerulu totalu alu romaniloru in Ungari'a si Transilvani'a in statistica imperiului austriacu edatu in 1867 de Ioane Hunfalvi la pag. 8 se pune la 2,416.864; fara de a mai recurge la alte date statistice referitórie la numerulu romaniloru din Ungari'a si Transilvani'a, si fara de a mai arata specialminte datele cele defectuóse, ce se afla in opulu memoratu in privinti'a numerositatei romaniloru din comitate si din orasie, de unde ne potemu convinge, cumca numerulu romaniloru trebuie se fia mai mare decatu cum s'a insemnata acel'a in opulu lui Alecsiu Fényes, despre nationalitatile din remnulu Ungariei edatu in 1867.

Cu acesta ocaziune in lips'a cea mare de date statistice sigure referitórie la numerositatea romaniloru, miscati de interesulu adeverului, si a nationei romane nu potemu a nu ne exprima acea parere, cumca ar' fi tare de doritu si multu folositoriu, ca clarurile romane din remnulu Ungariei. (Care ambe au metropolitii sei romanesoi recunoscuti si prin legea tierii) se fia prevediate cu siematisme dupa cum cere interesulu literaturii, a besericiloru, si a nationei romane in limb'a romana compuse, cu oare precum noi romanii, asia si scriitorii statisticiloru remnului Ungariei, ni amu poté forte multu folosi si in descrierea numerului romaniloru aflatori in Ungari'a si in Transilvani'a. —

Gavrilu Popu.

UNGARIA Lupt'a partiteloru e atatu de infocata din caus'a alegeriloru si a principiloru de diverse profesii de oredintia, incatu te apaimentezi de expresiunile loru prin diurnale. Cu tote acestea nemic'a nu ne poté interesa mai multa, decatu intrebarea: ore romanii cei din Ungari'a voru mai poté reesi cu alegerea apertoriloru intereseloru nationali, cari -si castigara chiaru si pentru pateritate unu monumentu neinitatu alu bravurei, incatu merita a fi ecemplu de imitatiune.

„Magyar Ujság“ inse publica scrisórea deschisa a lui Kossuth catra amicii opozitiunei sale, ca respunsu la adresele loru, in oare se declara, ca nu se lasa de parerile sale, chiaru si candu i s'ar opune tota generatiunea de adi, dioundu, ca prin titlatur'a austro-maghiara independenti'a Ungariei e desfiintata, dar' nu recunoscuta, de acea elu nu va a fi cetatienu austro-ungaru, ca se infóra de acésta patria noua; regelui maghiaru ar' poté ierta, inse de imperatu si rege nu vrea a soi nemica. — Deca ar' fi publicatu „Gazeta“ una ca acésta, ore ce i s'ar fi intemplat? — Eca libertate, dorere inse ca pentu noi are alta firma, care merge pana la persecutiuni din prepuse góle. — Corruptiunile pentru alegeri de deputati se incepura si ajunsera chiaru si pana la Urmös, unde se intreca partitele, care se de mai multa pentu a-si castiga deputatulu loru! Omenii cu minte, ieau banii, dar' totu nu alegu pe dusmanii partitei sale, si nimo nu poté se i traga la dare de seama, ca atunci corumpatoriulu criminalu. Ore ce se mai astépta dela deputatii alesi dupa atatea inversiunari si corruptiuni?! —

AUSTRIA INFER. Din Vien'a se sorie lui „P. Lloyd“, ca solulu austriacu din Berlinu e avisatu a misca tote, spre a induce pe cabinetulu prusianu, ca se confaptiésca fara reserva si cu tota resolutiunea la comun'a actiune ce s'a invoitu intre Austri'a si poterile occidentali, pentrucá se se castige o base duratória pentru pacificarea Orientului. — Depesi'a cuprinde anumitu si acelu pasagiu, ca una conlucrare de felulu acesta se va privi ca una dovada data din partea Prusiei, cumca vrea a apretiiu amicabilele relatiuni cu Austri'a.

In dilele aceste venise d. Mac-Mahon marésialulu francesu la Vien'a, unde conferi inde lungatu cu Beust, Mensdorf si primo. Metternich solulu austriacu din Parisu, si se reintórsa.

Intr'aceea se scrie, ca o. Mensdorf s'a inaltiatu la stare de principe cu titlulu Mensdorf-Dietrichstein principe de Nicolsburg. — Stramutarea contimpurana a d. Eder din Bucuresci la Athen'a si a lui Prokesch-Osten din Constantinopole, care era amicu si bine afectatu greciloru, presupune o necesitate politica esterióra.

— Burs'a vienesa intrase in spaima panica, candu audi, ca escadr'a o. r. plecà pe mare la Levante (Natoli'a in Asi'a mica) ceea ce se esplica si exploatèza, cumca conflictulu orientalu nu va cede din seriozitatea sa, cu tôte ca se dede explicare, ca numai pentru deprindere s'a pornitu escadr'a. In impregiurari amenintat'orie inse se tramitu asemenea escadre pentru apararea intereseloru auditiloru. —

De alta parte -si intorou vienesii atentia asupra diurnaleloru prusiene, cari nu incetèza a invinui pe contele Beust, ca suptu mant'a sustinerii pazei face politica pentru resbelu. Anumitu organulu lui Bismark „Nordd. allg. Ztg.“ imputa lui Beust cu unu tonu amenintat'oriu pentru cele cuprinse in cartea rosia si anumitu cetindu'i levitii, cumca s'ar fi incordatu a impinge pe Angli'a la aliantia in contra Prusiei. Aceste imputari le basèza pe impartasirile din cartea rosia sunat'orie despre discursurile ce le-au tînutu solulu austriacu in Londonu cu ministrulu Stanley. — Iute si degraba imputa organulu lui Bismark si telegramulu din Cracovi'a despre cele 80 tunuri prusienesci, dicundu, ca aceste tunuri ar' poté fi otarite numai pentru armarile cele ascunse ale Austriei si pentru scopurile cele politice ale ei planuite in contra Rusiei. — E detoria a lua actu despre amaratiunea, cu care se continua acèsta polemica, pentruca de aici trebus se se conchida, ca incordarea relatiuniloru pruso-austriaco a devenitu insuflat'oria de ingrigiri. —

Privitoriu la cele din intru in senatulu imperialu se dede unu semn de nemultumire cu dualismulu, pentruca in actulu de invoirea Ungariei cu Croati'a se puse cá unu postulat si Dalmati'a dreptu tiéra de coróna ungréscu, pre candu austriacii sciea, ca Dalmati'a prin lege se afla asediata si multumita cu dreptulu seu de statu suptu o constitutiune cu Cislaiani'a, adica cu provinciile germane. Una interpelare contienù intrebarea in senatu, ca sciutau ministrulu de unu ce cá acesta si déca au sciutu, ce cugeta a face pentru a garanta integritatea partei germane a dualismulu? — Dupa resposu pandiramu, inse pana acum nu s'a datu. — Cestiunea dalmatina remane cá o sementia de discordia in sinulu dualismulu, pentru ca maiortatea slavica a Dalmatiei vrea cá se se tiena de Croati'a si acèsta asemenea; ér' Ungari'a vrea se fia anecata deadreptulu, si altu midilocu de invoiera cu greu se va afla afara de federalismu.

Polonii inca au tramisu o deputatiune la ministrulu de interne Dr. Giskra, cerendu cu urgentia, cá se se decida asupra resolutiunei dietei lor, care pretindea autonomi'a Galitiei. Una alta gaura in dualismu pentru federalismu si ministrulu apromise, ca va face tôte cele prin putintia spre a implini dorintiele Galitiei. Partit'a domnit'oria din Cislaiani'a se afla dara intr'o pusetiune de urgentia de a se apropia de federalismu.

Boemi'a se afla inoa totu sub stare martiala, si despre pasurile faote pentru vreo invoiera federalistica respanzirile diurnalistiche din dilele treoute remasera datóre cu date mai autentice. — Scirea inse, ca Bismark, candu fù la regele Sacsoniei si ei gratulà la diu'a natala, ca ar' dori, cá Boemi'a si Moravi'a mai bine se infloresca suptu regele Sacsoniei cá germanu, decatu sub vreo secundo-genitura rusésca, a implutu de friculitia pe dualisti. In acèsta situatiune se face transitiunea in anulu 1869. —

Cronica esterna.

ROMANIA. Corpurile legislative tienu siedintie dese, numai trei serbatori voru pasá. Se pare, ca parintii Romaniei s'au imbracatu intr'o seriozitate ceruta de grandeti'a imperativelor pretensiuni ale timpului, care le apasa umerii cu o responsabilitate fôrte mare inaintea viitorului. —

Societatea „Transilvani'a“ tîenù sied. in 15 Decembre sub presiedinti'a d. A. Papiu Ilarianu,

din care se vede, ca fondulu ér' au mai crescutu cu 1519 lei noui scotiendu 98 spesele: Societatea publica procesulu verbalu, la care ne vomu reintórce si noi. Pana atunci mai referamu, ca prin d. deputatu Chitiu s'au mai adunatu 2916 si alti vr'o 400 si mai bine.

Onóre si adoratiune barbatiloru ce sciu sacrificá banulu seu pentru scopulu celu mai mantuitoriu si mai maretu din lumea civilisata, pentru cultura, fara de care ne amenintia mórtea vietiei, — cea care se nutrecesc din venatulu buchnitiiloru intunereculu. —

GERMANIA. De vreo cateva septemani prorupse resbelulu cu péna diurnalistica nu mai domolu decatu celu din an. 1866 intre Prusi'a si Austri'a. Pre candu diurnalele austriace cu unu tonu de mandria si despretiu ataca diurnalele prusiene si pe Bismark, acestea mesura contelui Beust si diurnaleloru austriace cu aceeaasi mesura; ma diurnalulu lui Bismark da pe facia tôte uneltirile lui Beust, invinuidulu, ca pórtu o politica resbelioa si tôte organele lui implu diurnalele tieriloru cu acèsta politica incordata; ér' in laintra latiescu ilusiunea, cumca Prusi'a are de cugetu a desmembra statulu imperatescu si a slabi Ungari'a si cumca favorisèza domnirea romaniloru si a slaviloru, scornindu si in Germani'a de sudu, in Belgi'a si Olandi'a si iritandu animela cu scornituri, ca Prusi'a ar' pórtu o politica de cucerire; ér' de alta parte prin Parisu latiescu, ca Prusi'a vré a castiga pe Francoi'a la incorporarea Germaniei de sudu cu pretiu de ai cede partile renano. Pre catolicii din Francoi'a si din Rom'a ii iritéza cu fictiuni, ca Itali'a se incuragéza din Berlinu la atacarea Romei, platindu si inrolandu voluntari italieni pentru invasiune in statulu Papei. —

In RUSIA latiescu diurnalele austriace suspitiunea, cumca Prusi'a acitia pe locutorii germani de acolo spre a se rumpe si a se anecta la Prusi'a, care ar' fi pretinsu dela Peterburg si cederea partiloru polone rusesci spre a le poté germanisá, incatu tôte acestea uneltiri se vedu a tienti la subminarea pusetiunei Prusiei in Europ'a. Vorb'a diurnalulu lui Bismark e atatu de aspra in descrierile aceste, incatu face din organele austriace unu cuibu de intrigi. Pana la atata defaima deveni resbelulu cu péna, incatu se imputa, ca si pe turci ii ar' fi sumutiatu austriacii la resbelu asupra Greciei. Uamarile estui resbelu cine le poté mesura? —

FRANCIA. Parisu 3 Dec. La vizitele de anulu nou resposu imperatulu corpulu diplomaticu, ca primesce felicitarile cu placere, constatandu spiritulu de impaoatiune, de care suntu insufetite poterile si spera, ca an. 1869 va resipi temerile si se va consolida pacea cea necesaria popóreloru civilisate. „Monitoriulu“ din 3 Dec. anuncia, ca conferinti'a poteriloru se incepe in 9 Ianuariu, avendu de base ultimatulu Turciei, la ceea ce s'a invoitu si Pórt'a; inse observat'orele Angliei orede, ca conferintiele abia voru tîené 3 ori 4 zile. — Intr'aceea se denumesou oficii la gardele mobile cu sutele, incatu acèsta intetire de a pregati armat'a mirósa a pulbere. —

In ITALIA regele Victoru Emanuele inca a diu catra deputatiunea parlamentaria si corpurile statului, ca afara de conflictulu turco-grecescu situatiunea liniscita, care complicanduse cumva, armat'a e cea mai puternica garantia pentru interesele Italiei. Va se dioa, ca V. Emanuele vorbesce de pace cu sabi'a in mana. —

In caus'a orientae indesiertu se încerca diplomati'a a mai aplici cate unu petecu de pace, oa-ce lucrurile acolo vinu din di in di mai serióse si ceru cura raticale. — Déca e adeveru, ca Rusi'a a concessu ravioru grece a purta pavilonulu rusescu, cum s'a scrisu, stonci Rusi'a prin acèsta a si declarat resbelu Turciei. Ce vomu mai dice, déca din Rusi'a 1-a Ianuariu se scrie in depesia telegafica dela Constantinopole din 29 Dec., ca Pórt'a refusa de a inceta cu tramitarea trupelor a marginile Greciei si de a rechisama escadr'a ui Hobart Pasia dela Syr'a, cu tôte reclamatii poteriloru? — Prigonirea greciloru din Constantinopole si din totu imperiulu inoa a inceputu; spiritulu de resbunare alu greciloru redimati in ajutoriulu Americiei si alu Rusiei s'a mai catanitu si prin strigatele si vaietele fratiloru lor creteni, unde ér' se intemplara vreo 3 lupte si unde vreo 40 prisoinieri cadinti in mande turciloru voru fi supsei

la lege martiale si impuscati. Aceste nu suntu semne de reconciliatiune prin conferintie, pre candu pretutindenea armarile joca primulu rol in state mari si pe candu afara de caus'a Luxemburgului nici o cestiune européna nu se afla spre multumire resolvata. Anulu 68 lasa en. 1869 se curetia staululu politiculu Augias. —

Novissimu. Generalulu Stratimirovitz in diurn. „Napredak“ din Nóvaplant'a a emiasu una provocare catra natiunea serba, cá se de ajutoriu greciloru in contra Turciei. Impresiuinea in serbi e estraordinaria. —

Varietati.

— Conte Francisco Haller, e denumitu comite supremu in comitatulu Albei superióre.

— C. Alecsandru Haller asemene comite supremu in comitatulu Zarandului, demisiunanduse prin min. de interne fostulu comite D. Damianu Ionescu cu resolutiune din 25 Decembre 1868. —

— Dela ministeriu s'au ordinaru nóuele alegeri la dieta cu mare intetire sub Nr. 24.129 a. c. Dupa invitarea oficiosa in comitatulu Albei superióre se va tîené adunarea respectiva in 18 Ian. a. c. —

— „K. K.“ afla in Nr. 2 a. c. condamnabila si ilegala descoperit'a nóstra dorintia, cá noulu archiepiscopu se fia aparatoriulu autonomiei besericesoi si luptatoriulu zelosu pentru interesele natiunale! —

— Invitare la prenumeratiune pe diurnalulu politicu septemariu „Der Osten“. Dela 1-a Ianuariu 1869 incepe „Der Osten“ alu doilea anu. Prio ouragiós'a lui pasire pentru interesele in adeveru austriace si pentru egal'a indreptare a tuturoru popóreloru si a castigatu pana acum cerou latitu de cetitori. Aduce afara de acèsta cele mai interesante sciri politice si diplomatice, care circula prin tôte diurnalele imprumutate din colónele lui. Si anumitu are cele mai bune si mai seure impartasiri din Orientu, se lupta pentru invoirea si pentru contielegerea cu boemii si polonii si pentru drepturi natiunale ale popóreloru nemaghiare din Ungari'a. Articuli politici si si foiletóne, corespondinte originali din tôte capitalele interne si esterne; tôte scirile, impartasirile economice populare, repórte de bursa, notari de cursu, literatura, arte, teatru scl., in catu abonatulu pe „Osten“ e atatu de bine informatu cá cum ar' fi abonatu pe mai multe diurnale.

Mai incolo incepe in anulu nou publicarea de novele fôrte incordatóre si biografii de cele mai alese personalitati ale patriei nóstre. Costa 1 fl. 50 or. pe 1/4. 3 fl. pe 1/2 si 6 fl. pe unu anu intregu; la 6 abonati se dá unulu gratis. — Vien'a in Decemb. 1868. Administratiunea lui „Osten“ (Wien, Parkring, im Gebäude der k. k. Gartenbau-Gesellschaft).

Catra On. Cetitori!

Unu anu de lupte sterpe si de suferintie pentru dreptu si concordia l'amu pasatu. Consciinti'a de cive lealu alu monarchiei ne e odihnita. Acum: „Ajutate si ti va ajuta si Ddieu“ se ne fia motorulu activitatii intre marginile legei, mai multu, cá orsicandu!

„Gazeta Transilvaniei“ trece in proprietatea natiunei romane din Austro-Ungari'a pe anulu viitoriu. Totu venitul prenumeratiunei, scotienduse spesele neaparate la verce diurnalu, se pune sacrificiu pe altariulu culturai nationale; anumitu pentru fondulu redicarii unei academie de drepturi in limb'a romana, si scóla agronomică, care se administra de Asociatiunea romana transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Tóta limb'a latina romana si totu sufletulu iubitoriu de inaltiarea natiunei romane prin cultur'a cea mai neaparata suntu rogati si provocati a-si oferi sacrificiale binevoit'orie, cari potu fi si mai mari deoatu pretiulu prenumeratiunei pe „Gazeta“ ca se voru publica si strapune la Asociatiune. Asta lupta luptandu-o cu totii va fi fructifera cu viétia. Capacitatiile natiunei suntu rogata a ne oferi totu concursulu cu feturile ingenalorlu lor.

Cu acestu Nr. inchiamu an. 1868. Gratia barbatiloru, cari au luptatu impreuna!

Conditiiunile prenumeratiunei se afla in frunte. Anu nou mai fericitu cá orsicandu! — Red.

Cursurile la bursa in 8. Ian. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 68 cr. v.
Augsburg	—	—	117, 65